Miejsce na naklejkę z kodem

(Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy)

KOD ZDAJĄCEGO

MGE-W1A1P-021

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

Arkusz I

ARKUSZ I

MAJ ROK 2002

Czas pracy 90 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Proszę sprawdzić, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 9 stron i **barwną mapę**. Ewentualny brak należy zgłosić przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Proszę uważnie czytać wszystkie polecenia.
3. Odpowiedzi należy zapisać czytelnie w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. W rozwiązaniach zadań trzeba przedstawić tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku.
5. Podczas egzaminu można korzystać z ołówka, linijki, gumki oraz kalkulatora.
6. Proszę pisać tylko w kolorze niebieskim lub czarnym; nie pisać ołówkiem.
7. Nie wolno używać korektora.
8. Błędne zapisy trzeba wyraźnie przekreślić.
9. Wszelkie notatki należy sporządzać tylko w brudnopisie, który nie będzie oceniany.
10. Obok każdego zadania podana jest maksymalna liczba punktów, którą można uzyskać za jego poprawne rozwiązanie.
11. Do ostatniej kartki arkusza dołączona jest **karta odpowiedzi**, którą **wypełnia egzaminator**.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **40 punktów**.

(Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy)

PESEL ZDAJĄCEGO

Korzystając z dołączonej do arkusza mapy topograficznej Suwalskiego Parku Krajobrazowego, wykonaj zadania z arkusza I.

Zadanie 1. *(2 pkt)*

Obok zachodniego brzegu jeziora Hańcza znajduje się Góra Leszczynowa. Przypomnij sobie głębokość tego jeziora i oblicz jej wysokość względną:

- ponad lustro wody jeziora Hańcza .....
- ponad najgłębszy punkt jeziora .....

Zadanie 2. *(2 pkt)*

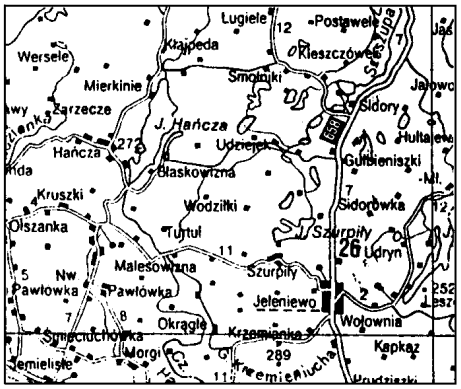
Pomiędzy jeziorami Hańcza i Kamenduł leży punkt wysokościowy 261,3 m n.p.m.. Odległość tego punktu od zachodniego brzegu jeziora Kameduł na mapie wynosi 3,4 cm.
Oblicz tę odległość w km.

.....

.....

Zadanie 3. *(1 pkt)*

Poniżej zamieszczono fragment mapy z atlasu samochodowego Polski, przedstawiający fragment Suwalskiego Parku Krajobrazowego, taki jak na dołączonej mapie topograficznej. Odległość zmierzona pomiędzy tymi samymi punktami na obu mapach wynosi odpowiednio 18 cm (na topograficznej) i 3 cm (na samochodowej). Podaj skalę mapy samochodowej.

Skala .....

Zadanie 4. *(2 pkt)*

„Obszar Polski północno-wschodniej jest odwadniany przez Niemen i jego dopływy. Przez teren Suwalskiego Parku Krajobrazowego przepływają dwa dopływy Niemna. Pierwszy z nich przepływa przez najgłębsze polskie jezioro, płynie następnie na południe dobrze wykształconą doliną glacjofluwialną przez Suwałki, skręca na południowy wschód, przepływa przez Wigry i 18 km za granicą Polski uchodzi do Niemna. Drugi ma swoje źródła w południowej części parku, skąd płynie na północny wschód, przepływając przez kilka małych jezior, następnie wkracza na terytorium Litwy, skręca na północ i uchodzi do dolnego Niemna”.

Odczytaj z mapy nazwy opisanych dopływów Niemna:

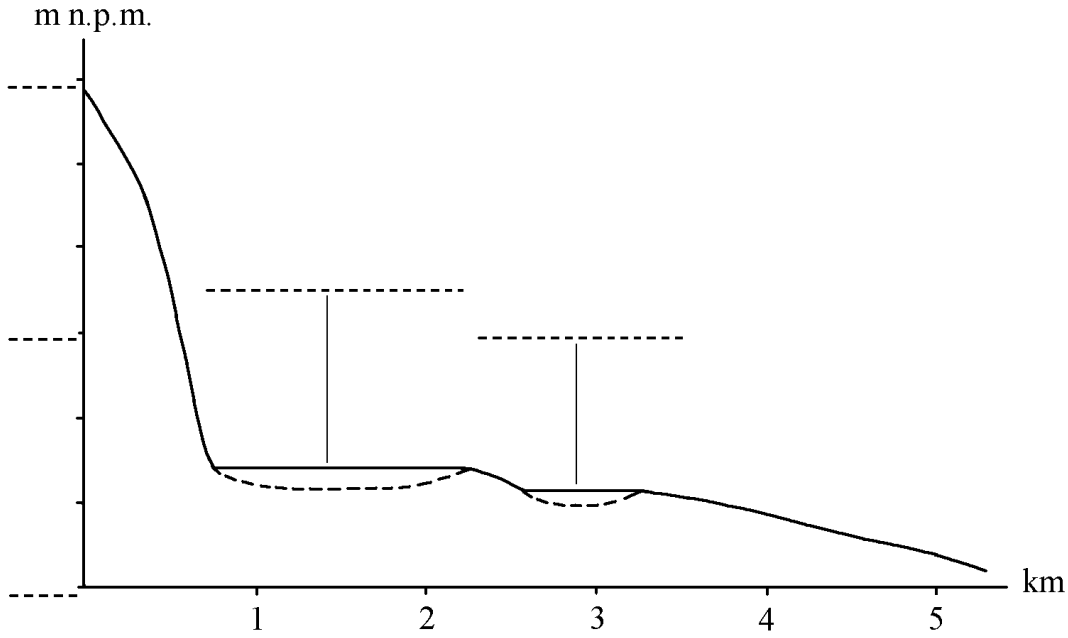
pierwszy – ....., drugi – .....

Zadanie 5. *(1 pkt)*

Na obszarze o urozmaiconej rzeźbie występują dość licznie jeziora bezodpływowe. Odczytaj z mapy nazwy dwóch takich jezior na terenie Suwalskiego Parku Krajobrazowego (sprawdź dokładnie, czy rzeczywiście są one bezodpływowe).

I ....., II .....

Zadania 6. i 7. wykonaj, wykorzystując mapę i zamieszczony niżej profil podłużny rzeki Jacznówki, lewego dopływu Szeszupy.

Zadanie 6. *(1 pkt)*

Na profilu wpisz nazwy dwóch jezior, przez które przepływa Jacznówka.

Zadanie 7. *(2 pkt)*

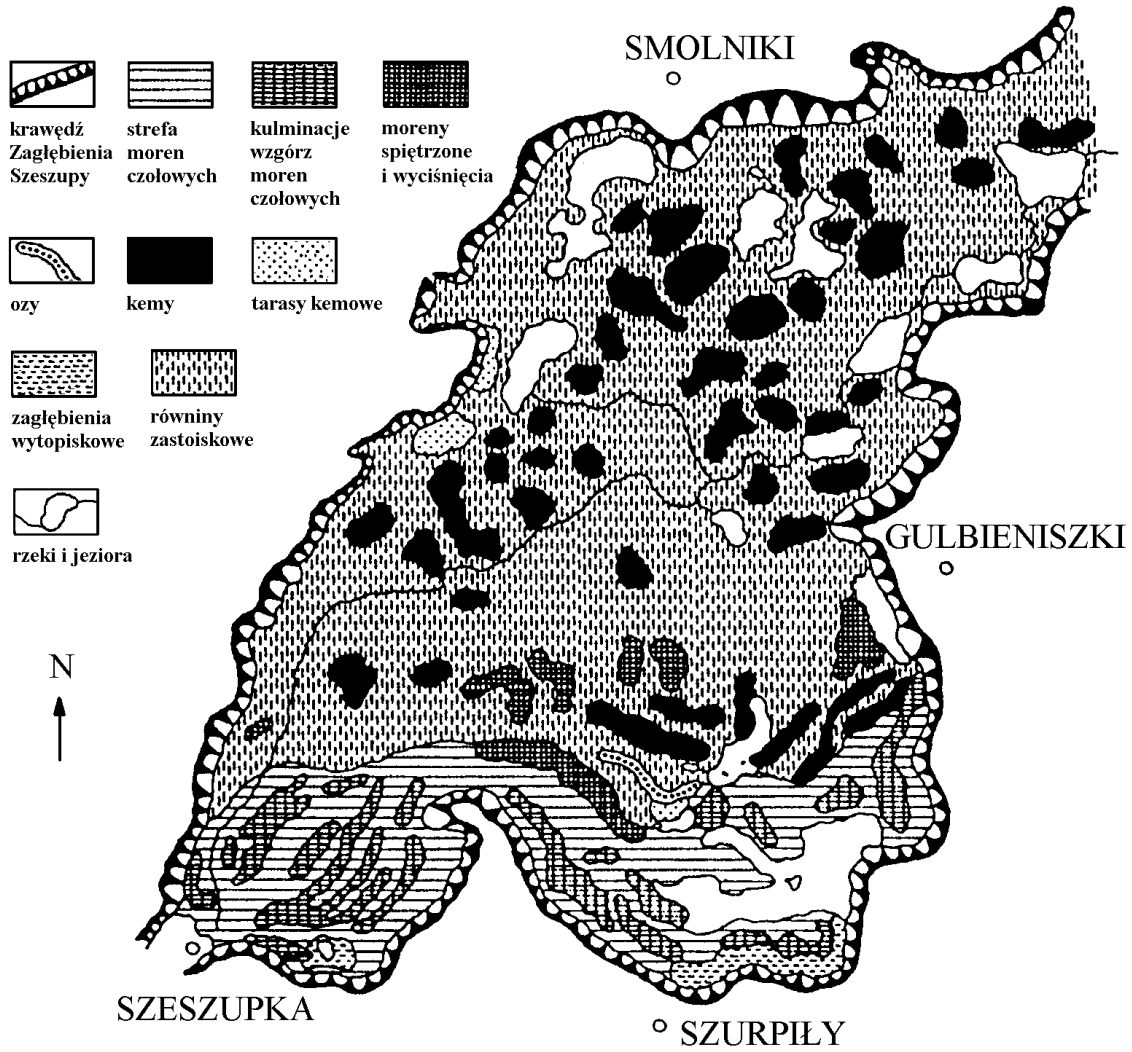
Opisz skalę pionową profilu, wpisując w oznaczone miejsca przy osi pionowej odpowiednie wartości. Przedziały skali na osi pionowej zaznaczono co 10 m.

Zadanie 8. *(2 pkt)*

Liczne wzniesienia występujące na obszarze Suwalskiego Parku Krajobrazowego (SPK) mają dwojaką genezę. Porównaj poniższą mapę geomorfologiczną z kolorową mapą SPK i napisz, jakiego pochodzenia są niżej wymienione wzniesienia:

Góra Tabaczyna....., Góra Zalewki .....,

Góra Walik....., Góra Cmentarna.....

Zadanie 9. *(2 pkt)*

Niektóre nazwy geograficzne w północno-wschodniej Polsce mają obce, niepolskie brzmienia, związane z językiem mieszkającej tu mniejszości narodowej. Przykładem są nazwy jezior Purwin (*purwinis* – bagno), Kojle (*kojlis – futerko*), Perty (*pirtis* – łaźnia) i miejscowowści – Trakiszki, Szypiliszki, Gulbieniszki. Przypomnij sobie z lekcji historii dzieje tych ziem, wyjaśnij pochodzenie tych obco brzmiących nazw geograficznych i uzasadnij historyczne uwarunkowania ich istnienia.

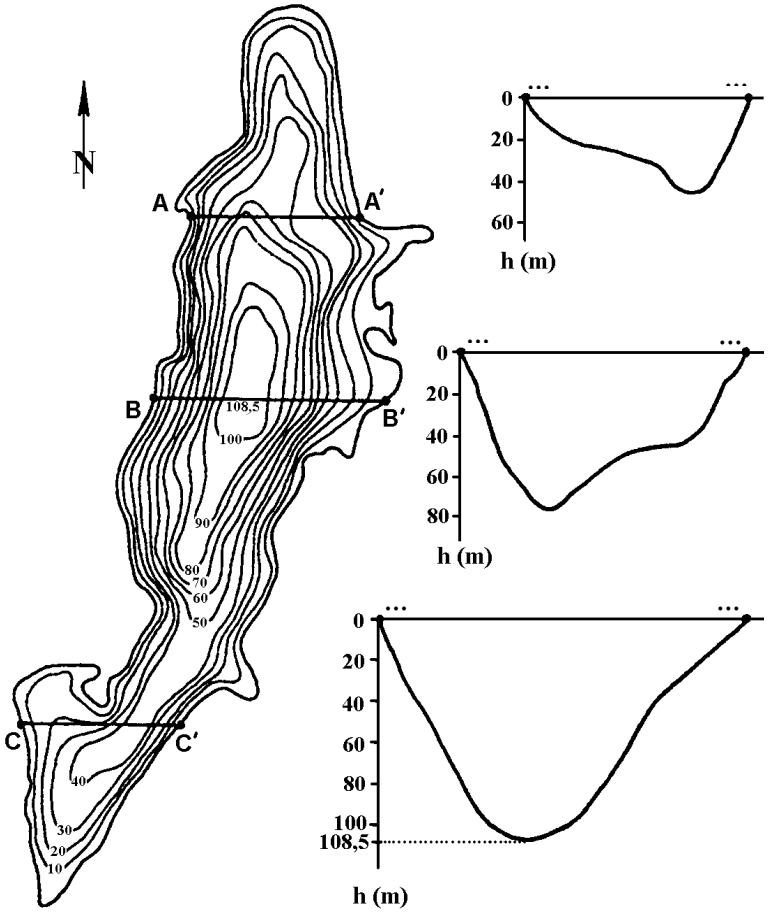
.....

.....

.....

.....

Zadania 10. i 11. wykonaj w nawiązaniu do niżej zamieszczonego planu batymetrycznego jeziora Hańcza.

Zadanie 10. *(2 pkt)*

Przyporządkuj przekroje batymetryczne liniom przekrojów zaznaczonych na planie, wpisując na przekrojach odpowiednie oznaczenia literowe z planu. Przekroje w stosunku do skali planu jeziora są powiększone.

Zadanie 11. *(2 pkt)*

Jezioro Hańcza jest jeziorem polodowcowym. Określ jego charakterystyczne cechy morfometryczne (kształt i głębokość) i na ich podstawie zaklasyfikuj, jaki to typ jeziora.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12. *(1 pkt)*

Przeczytaj notatkę prasową zamieszczoną poniżej i wyjaśnij, jakie procesy są przyczyną faktu, że nowy pomiar głębokości jeziora różni się od wartości przyjmowanej dotychczas w literaturze.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

NA DNIE HAŃCZY

Krzysztof Starnawski najgłębszemu polskiemu jezioru – Hańczy – zabrał 3,5 metra. Na większości map jezioro ma 108,5 metra głębokości. Starnawski, jako pierwszy nurek w historii, zszedł na dno w najgłębszym z mierzonych miejsc i odczytał 105 metrów. Nurków, którzy zeszli poniżej 90 m, można w Polsce policzyć na palcach. Dotychczas nikt nie dotknął dna leżącej na Pojezierzu Suwalskim Hańczy.

– Już od 20 metra w jeziorze panuje absolutna ciemność. Na dnie wbiłem się po pas w muł, który całkowicie ograniczył mi widoczność – opowiada Starnawski.

Zadanie 13. *(1 pkt)*

W tabeli podano czas trwania termicznych pór roku w Suwałkach i w Słubicach (miasto nad Odrą). Sformułuj wniosek dotyczący długości trwania lata i zimy oraz pozostałych pór roku.

	Pora roku (liczba dni)					
Miejscowość	Przedwiośnie	Wiosna	Lato	Jesień	Przedzimie	Zima
Suwałki	21	54	94	47	29	120
Słubice	42	64	80	77	35	67

.....
.....
.....

Zadanie 14. *(3 pkt)*

Uwzględniając przejściowość klimatu Polski, wyjaśnij przyczyny zróżnicowania długości trwania pór roku w Słubicach i w Suwałkach.

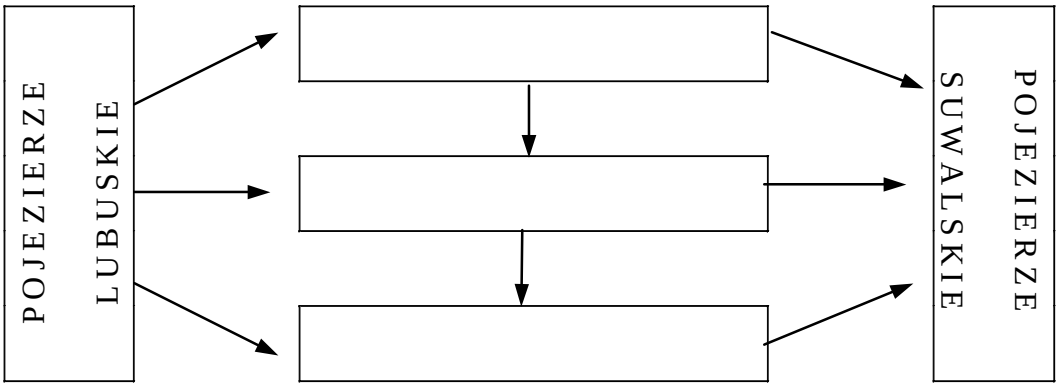
.....
.....
.....
.....

Zadanie 15. *(4 pkt)*

Przestrzenne zróżnicowanie cech klimatu Polski ma wpływ na produktywność rolnictwa. Z podanych poniżej określeń wybierz trzy i wpisz w odpowiednie miejsca w schemacie, tak aby utworzyły w pionie ciąg zależności dla podanych krain geograficznych.
UWAGA!
Strzałki poziome pokazują kierunek nasilenia zjawiska od Pojezierza Lubuskiego do Pojezierza Suwalskiego.

Stwierdzenia:

- *wzrost **oceanizmu**,*
- *wzrost **kontynentalizmu**,*
- ***wzrost liczby** pokosów łąk,*
- ***spadek liczby** pokosów łąk,*
- ***skracanie** okresu wegetacyjnego,*
- ***wydłużanie** okresu wegetacyjnego.*

Zadania 16. i 17. wykonaj w odniesieniu do poniżej zamieszczonego opisu zwierzęcia, żyjącego w Suwalskim Parku Krajobrazowym:
„Jest to największy europejski gryzoń. Na terenach bagnistych, przy niskich brzegach, zwierzęta te z gałęzi, resztek roślin zielnych i błota wznoszą domki w kształcie kopców, o wysokości do 2 metrów i szerokości do 12 metrów. Wewnątrz znajduje się komora mieszkalna, zawsze położona powyżej poziomu wody. Przy niskim stanie wody zwierzęta wznoszą tamy spiętrzające wodę tak, aby wejście do „domku" znajdowało się pod wodą".

Zadanie 16. *(1 pkt)*

Podaj nazwę zwierzęcia i „domku" budowanego przez nie.

.....

Zadanie 17. *(1 pkt)*

Podaj przykład jednego parku narodowego w Polsce, w którym te zwierzęta żyją.

.....

Zadanie 18. *(2 pkt)*

Korzystając z mapy, określ charakter osadnictwa wiejskiego na Suwalszczyźnie. Uwzględnij wielkości wsi oraz koncentrację zabudowy we wsiach.

.....

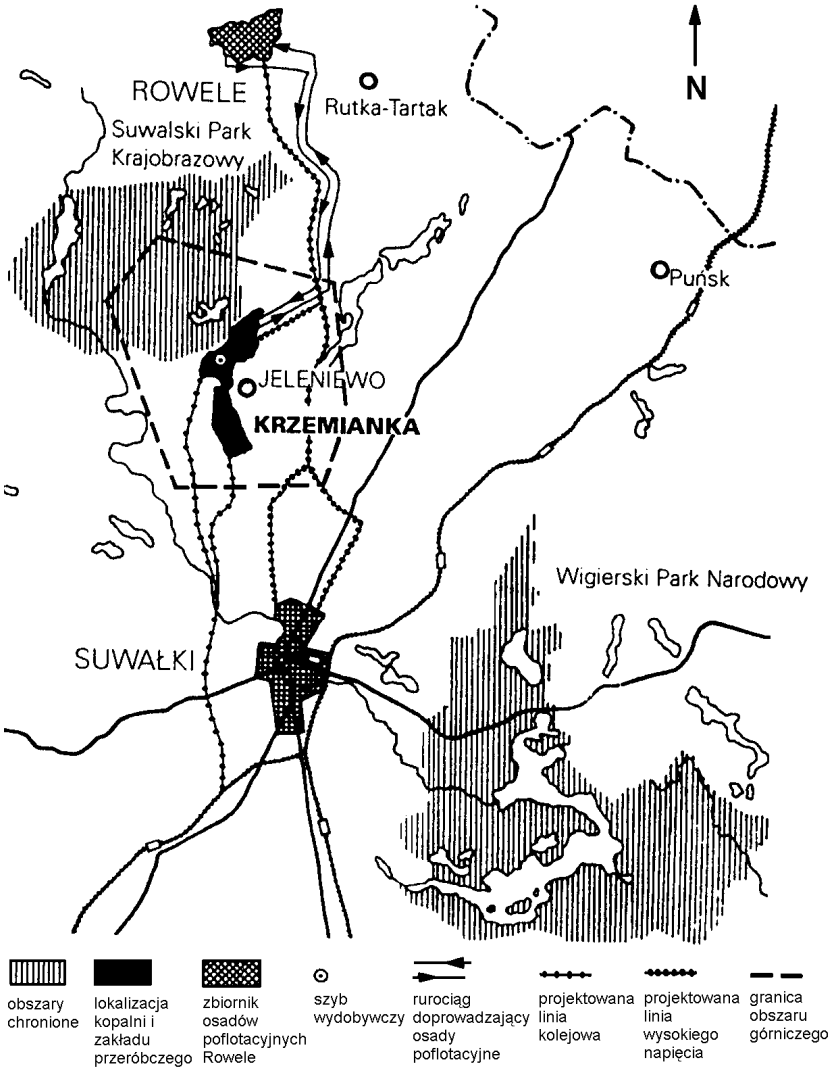
.....

.....

.....

Zadanie 19. *(3 pkt)*

Zamieszczona poniżej mapa przedstawia projekt zagospodarowania odkrytego w 1962 r. złoża rud żelaza Krzemianka o zasobach około 700 mln ton. W latach siedemdziesiątych ustalono obszar górniczy dla złoża oraz wykonano niniejszy projekt jego zagospodarowania. W roku 1982, na skutek licznych protestów, podjęto decyzję o przesunięciu terminu realizacji projektowanej inwestycji. Fakty powyższe świadczą o istnieniu tu konfliktu interesów. Określ, na czym polega istota tego konfliktu. Rozważ dwie różne wersje jego rozwiązania i oceń, która z nich w Twojej opinii jest korzystniejsza.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 20. *(2 pkt)*

Posługując się legendą do mapy topograficznej, odczytaj umieszczone na mapie cztery rodzaje obiektów służących turystom, znajdujące się na terenie Suwalskiego Parku Krajobrazowego i wpisz je poniżej.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 21. *(3 pkt)*

Na mapie Suwalskiego Parku Krajobrazowego zaproponowano lokalizację trzech nowych obiektów infrastruktury turystycznej, oznaczając wybrane pod nie miejsca literami A, B, C. Oceń zaproponowaną lokalizację, uwzględniając szczególnie wpływ tych obiektów na krajobraz i środowisko przyrodnicze Suwalskiego Parku Krajobrazowego.

Obiekt	Ocena lokalizacji
A. Pola golfowe	
B. Hotel	
C. Pole biwakowe	